

Cor den Held

Olympisch atleet en bestuurder

Inleiding

Op dinsdag 28 augustus 1906 verschijnt het *Rotterdamsch Nieuwsblad* met uitslagen van een atletiekwedstrijd in Wageningen, waarbij plaatsgenoot Cor den Held de 100m zou hebben gelopen in de snelle tijd van 11 1/5 sec. Cor is lid van de voetbalclub Volharding Olympia Combinatie (VOC) en in die jaren is deze tijd zelfs voor echte atleten uitzonderlijk snel. Het Nederlands record is op dat moment 11 sec. en staat op naam van Piet van de Rivière. Cor zal nooit meer in de buurt komen van deze toptijd. Twee jaar later komt Cor opnieuw in het nieuws. Hij zit dan in Rotterdam in de organisatie van de selectiewedstrijden voor de Olympische Spelen in Londen. Zonder ook maar één wedstrijd te hebben gelopen stelt de bond hem toch op om in Londen 100m, 200m en 400m te lopen. In Londen ziet hij af van de 100m en op de twee andere afstanden blijft hij steken in de series. Honderd jaar later schrijft Ton Bijkerk in zijn boek *Olympisch Oranje* dat Cor den Held in Londen een geschatte tijd heeft gelopen van 51 sec. Dat is een tijd die in het begin van de twintigste eeuw in Nederland nog nooit was gelopen en ver was verwijderd van de 56 sec. die Eddy Koops dat jaar had gelopen.

De snelle tijd van Cor den Held op de 100m in 1906, de uitzending naar de Spelen van Londen zonder ooit een 400m te hebben gelopen en zijn geschatte snelle tijd op de 400m in Londen, roepen vraagtekens op. Wat is er met die tijden aan de hand geweest en hoe kan iemand die nog nooit een 400m heeft gelopen, toch op die afstand naar de Olympische Spelen worden gezonden?

De eerste atletiekjaren

Cor wordt geboren in Rotterdam in 1883 en krijgt de voornamen Cornelis Johannes. Zijn negen jaar oudere broer Arie begint in 1898 een rijwiel- en motorenszaak met de naam A. den Held & Zn. Cor werkt bij zijn broer en doet de administratie. Rond 1905 gaat de firma ook auto's verkopen, eerst geïmporteerd uit Engeland, later ook uit Frankrijk en Amerika. Rond 1898 wordt Cor lid van de Rotterdamsche Voetbal en Cricket Club Olympia en is al snel bestuurslid. Tijdens hardloopwedstrijden op zondag 24 augustus 1902, op de straatweg tussen De Zweth en Delft, doet Cor mee bij de nieuwelingen. Hij wint de 100m. Zijn tijd is niet bekend. Wel maakt hij indruk op voorzitter Willem Hartmann van de Nederlandsche Athletiek Unie, die in *Het Sportblad* schrijft: *'De heer Den Held toonde een looper te zijn, die, bij zorgvuldige training, vele "sterren" een warm oogenblikje kan bezorgen.'* Twee maanden later loopt Cor opnieuw bij de nieuwelingen een wedstrijd op de straatweg en wordt tweede op de 300m. Nieuwelingen zijn deelnemers die op de betreffende afstand nog nooit een prijs behaald hebben.

Cor loopt niet veel wedstrijden. Uit 1903 zijn geen atletiekprestaties van hem bekend, in 1904 loopt hij eenmaal een 100m tegen collega voetballers en in 1905 verschijnt hij opnieuw eenmaal op een wedstrijd met voetballers. Zijn tijden op deze laatste wedstrijd zijn voor de 100m 12 1/5, de 300m 43 en de 1000m 3:31. Dat zijn prestaties die in die tijd geen opzien baren en aantonen dat hij niet uitzonderlijk snel is en ook geen groot uithoudingsvermogen heeft.

Zijn vereniging Olympia is inmiddels in 1904 samengesmolten met de vereniging Volharding, tot de Volharding Olympia Combinatie.

De 100m van Wageningen

In 1906 besluit de atletiekunie om dat jaar een Nederlands kampioenschap voor clubs te organiseren. Het wordt een armoedige wedstrijd door het wegblijven van veel verenigingen. Van de echte atletiekverenigingen zijn alleen aanwezig Geel - Zwart uit Deventer, UDI uit Arnhem en Blauw - Wit uit Nijmegen. Verder doen mee de Rotterdamsche Voetbal Bond (RVB) en de krachtsportvereniging Sandow Arnhem. UDI wordt kampioen, de RVB tweede, onder meer door de overwinning van Cor den Held op de 100m. Die overwinning is niet spectaculair, zijn tegenstanders zijn geen sterke sprinters. Opvallender is zijn tijd die in het *Rotterdamsch Nieuwsblad* staat: 11 1/5. Dat is ruim 1 sec. sneller dan de tijd die hij een maand daarvoor heeft gelopen in Rotterdam. Andere kranten, zoals *De Telegraaf*, *Algemeen Handelsblad* en *Arnhemsche Courant*, geven geen tijden van de 100m. De 11 1/5 van Cor roept vraagtekens op, temeer daar hij later nooit meer onder de 12 sec. zal lopen.

Cor in het bestuur van de NAU

Tijdens de jaarvergadering van de NAU in april 1907, kiezen de afgevaardigden van de verenigingen Cor den Held tot bestuurslid van de NAU. Het reglement schrijft voor dat alleen leden van aangesloten verenigingen bestuurslid kunnen zijn. Of de voetbalvereniging van Cor lid is van de atletiekbond is niet bekend. De RVB is lid van de NAU en zo komt Cor in het bestuur van de atletiekunie.

Een van de achterliggende gedachten van het bestuur om Cor op te nemen in het bestuur kan de wens zijn geweest om voetballers meer te betrekken bij de atletiekbeoefening. Op sportief gebied is Cor binnen de atletiek min of meer een onbekende, want sinds 1902 heeft hij slechts aan vijf wedstrijden meegedaan en dan vooral gelopen tegen collega voetballers. De verkiezing van Cor in het bestuur van de NAU kan verder nog te maken hebben gehad met de commerciële activiteiten van de firma van zijn broer Arie. Die heeft kort daarvoor het fundament onder zijn zaak verstevigd door er een NV van te maken en de naam te veranderen in Held's Sporthandel. Deze naam sluit beter aan bij de gevoelens die fietsen, motorfietsen en auto's bij het publiek oproepen. Dat zijn in die dagen nog geen vervoersmiddelen voor mensen met een gemiddelde beurs om van A naar B te reizen, maar 'speeltjes' voor lieden die beschikken over ruime middelen om zich voor hun plezier te verplaatsen, ook in wedstrijdverband. In het nieuwe (1907) sportblad *De Revue der Sporten* staan in de derde uitgave naast foto's van hardloper Evert Koops, ook foto's, berichten en advertenties van en over fietsen, motoren en auto's. Wanneer Arie begin 1907 hoort over het nieuwe Olympisch Stadion in Londen, waarin naast een wielervedbaan ook een 1500 meter lange baan voor autowedstrijden is voorzien, dan is het voor hem duidelijk dat een connectie van de naam Den Held met sport, commercieel aantrekkelijk kan zijn. Dat wordt een jaar later maar al te goed duidelijk, wanneer Cor zitting neemt in het organisatiecomité voor de olympische selectiewedstrijden in Rotterdam en Arie zelf toetreedt tot het gezelschap van prominente juryleden.

De olympische selectiewedstrijden in Rotterdam

Het Internationaal Olympisch Comité komt in mei 1907 in Den Haag bijeen om te beraadslagen over de Spelen van Londen. Geleidelijk aan ontstaat bij pers en publiek belangstelling voor deze Spelen en de vereniging Pro Patria in Rotterdam gaat zo ver dat ze in augustus atletiekwedstrijden voorbereidt op het Schuttersveld en deze wedstrijden Olympische Spelen noemt.

Nog voordat baron F. van Tuyll van Serooskerken, de man die Nederland vertegenwoordigt in het Internationaal Olympisch Comité, in actie kan komen, neemt de NAU het besluit om in het voorjaar van 1908 op het Schuttersveld in Rotterdam selectiewedstrijden te organiseren

voor de Spelen in Londen. Er komt een organisatiecomité met daarin de voorzitter van de NAU Willem Hartmann, Cor den Held, bestuurslid van de NAU en de in de voetbalwereld actieve Johan C. van Leeuwen.

Al snel blijkt dat het *Rotterdamsch Nieuwsblad* met directeur Cees Sijthoff aan het hoofd, achter de organisatie zit. Al eerder organiseerde de krant in 1905 in Rotterdam de eerste voetbalinterland in Nederland tegen België. De organisatie van de olympische selectiewedstrijd wordt groots opgetuigd en beperkt zich niet tot alleen atletiekwedstrijden. Ook schermen, worstelen, boksen, gymnastiek en touwtrekken staan op het programma, meer als demonstratie en zeker niet als selectie voor Londen. Op zaterdag voorafgaand aan de wedstrijd is er een grote feestavond met afsluitend vuurwerk. De wedstrijden zelf op zondag 24 mei 1908 worden een groot succes. Nog nooit zijn zoveel toeschouwers samengestroomd op het Schuttersveld. *Het Sportblad* publiceert het aantal van 38.000.

De NAU geeft kort daarna de namen vrij van de atleten die zijn aangewezen voor Londen, op basis van de eerdere belofte dat alle winnaars van het Schuttersveld naar Londen mogen. Daarnaast geeft men ook de namen vrij van atleten die nog een kans maken om ook te gaan. Op de definitieve lijst met namen die de NAU half juni bekendmaakt, staat de atleet N.N. uit Rotterdam, die de 100m, 200m en 400m gaat lopen. Snel komt de pers er achter dat het gaat om Cor den Held. Berichtgeving na de Spelen suggereert dat enkele atleten op eigen rekening naar Londen zijn geweest.

Om toch niet geheel onvoorbereid naar Londen te gaan loopt Cor nadat hij in de ploeg is opgenomen de 100m op de Nederlandse kampioenschappen atletiek voor voetballers in Haarlem op 21 juni. Hij strandt in de halve finale met 12 2/5.

Haarlem, 21 juni 1908, Nederlandse kampioenschappen atletiek voor voetballers.
Cor den Held (links) staat er met zijn dagelijkse kleding over zijn sporttenue,
terwijl de overige bestuursleden hun beste kleding hebben aangetrokken.

Van links naar rechts:

Cor (bestuurslid NAU), J. Clement (VOC), A.J. Bronkhorst (bestuurslid NAU), Willem Hartmann
(voorzitter NAU), George Buff (penningmeester NAU) en Piet Soudijn (2e voorzitter NAU).

Bron foto: *De Revue der Sporten* van 20 augustus 1908.

De Olympische Spelen van Londen

Waarom Cor den Held is opgenomen in de Nederlandse ploeg voor de Spelen in Londen is een raadsel. Hij heeft niet meegedaan aan de selectiewedstrijden en wordt opgesteld zonder een wedstrijd gelopen te hebben in de afgelopen twee jaren, zelfs zonder ooit een 400m te hebben gelopen. Wat er gespeeld heeft is niet duidelijk. Mogelijk heeft de relatie met de voetbalwereld een rol gespeeld (meesturen van een voetballer - atleet), of de firma van broer Arie kan een rol hebben gespeeld (de firmanaam Den Held promoten), zelfs kinnesine binnen het bestuur kan hebben meegespeeld (bestuurslid Jac. Hoogveld en George Buff zitten in de ploeg).

De Nederlandse olympische ploeg gaat opgedeeld in twee groepen naar Londen. Willem Hartmann heeft de hoofdleiding en begeleidt de eerste groep, Cor den Held gaat als hoofd van de tweede groep. Het is goed mogelijk dat achter het opnemen van Cor den Held in de ploeg ook de wens zit om in Engeland iemand in de ploeg te hebben die een woordje Engels spreekt. Dat kon men Cor wel toevertrouwen, gezien zijn zakelijke connecties met Engelse leveranciers. Maar dan had hij niet in de ploeg hoeven zitten. Kortom, de opstelling van Cor den Held in de olympische ploeg, is geen voorbeeld van een consequent beleid geweest.

Cor vertrekt op zaterdag 18 juli met de nachtboot uit Hoek van Holland naar Engeland aan het hoofd van de sprinters en springers, die vanaf 20 juli in actie zullen komen. Uit de eerste groep met atleten, snelwandelaars en midden- en langeafstandslopers, is niemand door de series gekomen, de meesten door op te geven.

Londen, juli 1908.

De assistent ploegleider Cor den Held, zittend te midden van de sprinters en springers.

Van links naar rechts:

staand Henk van der Wal, Evert Koops, Bram Evers, Ernst Greven, Coen van Veenhuysen,
zittend Jac. Hoogveld, Cor den Held en Herman van Leeuwen.

Bron foto: 1870-2000 130 jaar atletiek in Nederland

Cor zou op maandag de 100m lopen, doch laat verstek gaan. Op dinsdag 21 juli loopt hij in de morgen de serie 200m en wordt vierde en laatste. In de namiddag zijn de series 400m. Het officiële rapport over de Spelen geeft als uitslag dat Cor in serie 12 als tweede binnenkomt, 4 yards achter winnaar C. Davies, die een tijd krijgt van 50 2/5 sec. De Nederlandse dagbladen schrijven nauwelijks over de 400m. *Het Nieuws van den Dag* spendeert er nog de meeste woorden aan: 'Voor dit nummer waren ingeschreven de Nederlanders v.d. Wal, die in zijn afdeeling vierde aankwam, Hoogveld die als tweede eindigde, Henny, Kooops, Den Held en Evers, die, zoo zij al meeliepen, achterbleven.'

De overige kranten beperken zich tot het vermelden van de uitslagen, of dat nog niet eens. Daarin komt de naam van Cor den Held niet voor. Dat komt vreemd over in het licht van de uitslag in het officiële rapport van de Spelen. Daarin staat dat Davies met 4 yards voorsprong wint, wat zou betekenen dat Cor den Held een tijd heeft gelopen van ca. 51 sec. In het licht van zijn atletiekverleden is dat onwaarschijnlijk, zo niet onmogelijk. Met zijn beperkte atletische mogelijkheden, zijn gebrek aan ervaring en het feit dat hij in Nederland nooit een aansprekende overwinning heeft geboekt, kan hij geen 400m in zo'n snelle tijd hebben gelopen. De uitslag in het officiële rapport is onwaarschijnlijk. Een stap verder gaan 100 jaar later de sporthistorici Mallon en Buchanan, die in een reconstructie van de uitslagen van de Spelen, Cor een tijd toekennen van ca. 51,0 sec.

Dan neemt In 2023 de onzekerheid over de uitslag snel een wending. Een vraag aan Bill Mallon om een toelichting op de uitslag zet diverse atletiekkenners aan het werk. De Zweed Tomas Magnusson komt na bestudering van diverse kranten uit 1908 tot de conclusie dat niet Den Held tweede is geworden maar de Zweed Stenborg. Cor den Held zou hooguit derde kunnen zijn geworden.

Cor den Held keert terug naar Nederland en loopt nog eenmaal. In Rotterdam op 16 augustus wordt hij in een wedstrijd met voetballers derde op de 400m in 60 3/5.

Tot slot

Een jaar na de Olympische Spelen, in 1909 herkiest de algemene ledenvergadering van de NAU Cor nog eenmaal tot bestuurslid, hij wordt tweede voorzitter. Ook nu weer blijft hij buiten alle commissies van de bond, wat te denken geeft. Het lijkt alsof men Cor een erebaantje geeft, maar hij moet zich nergens mee bemoeien.

In 1910 treedt hij terug als bestuurslid, waarschijnlijk omdat hij ondertussen voorzitter is geworden van de RVB. Wel blijft hij bestuurslid van de cricket- en voetbalvereniging VOC. In 1911 vindt op het terrein van deze vereniging de eerste atletiekinterland tussen Nederland en België plaats. Ongetwijfeld heeft Cor hierin als medeorganisator een rol gespeeld. In 1923 benoemt VOC Cor tot erelid, omdat hij al 25 jaar bestuurslid is.

In 1927, Cor is dan inmiddels 44 jaar, huwt hij met de weduwe Maria Catharina Fol. Zij verdwijnt spoorloos in 1931 en in 1937 spreekt de arrondissementsrechtbank in Rotterdam het rechtsvermoeden van overlijden uit. Cor overlijdt op 12 september 1962 in Rotterdam.

De firma van broer Arie gaat het voor de wind. Vanaf 1913 assembleert hij auto's, overigens zonder succes. In 1923 wordt hij dealer voor Amerikaanse merken: Chevrolet, Pontiac, Oakland en Buick. De naam van de firma wordt nu N.V. Held's Autohandel en de zaak is gevestigd in de Hartmanstraat. Eind jaren twintig bouwt Arie een autopaleis op de hoek Nieuwe Binnenweg - Gouvernestraat, volgens ingewijden het mooiste van Nederland.

Short English version

The story about Cor den Held is about a man surrounded by mysteries. He is a member of a soccer club in Rotterdam and between 1902 and the Olympic Games of London he competes in six running matches. From 1902 till the Games he has competed over 100m, 300m and 1000m. His best times are 12.1, 43 and 3:31.

The first mystery originates in 1906. A local newspaper reports the fabulous time of 11.1 sec. over 100m. He wins the race, his competitors are 12+ runners. All other (national) newspapers do not mention a time.

Without taking part in the selection contests, Cor still goes to the London Games. A Dutch newspaper questions this election. The Games will be his sixth competition in his sporting life, at the age of 25. Again a mystery.

In London for the first time in his life he runs a 400m. According to the official report, he becomes second, 4 yards behind the winner who makes 50 $\frac{2}{5}$. The report does not mention any other competitors.

This is the third mystery, because it is hard to believe that Cor den Held with the above mentioned track record could end up 4 yards behind an athlete who was assigned 50 $\frac{2}{5}$.

This should mean his time was around 51 sec. Dutch newspapers were unanimous in their assessment of the Dutch 400m runners: just one mentions the name of Cor den Held and the overall conclusion is that they all performed poorly.

Then in 2023, uncertainty about Cor den Held's performance takes a quick turn. Prompted by the author of this article, Bill Mallon launches a new investigation into the results of London. The outcome is that the official report misstates the results of the heat with Cor den Held. Cor den Held finished at most third in his heat and no time is reported.

Back in the Netherlands, a few weeks later, he runs again a 400m and becomes third in a field of soccer players. The winner makes 59 and Cor's time is 60 $\frac{3}{5}$.

Bronnen

- Ton Bijkerk, *Olympisch Oranje Van Athene 1896 t/m Beijing 2008*
- The British Olympic Council, *The Fourth Olympiad*
- Mallon, Bill en Buchanan, Ian, *The 1908 Olympic games*
- www.delpher.nl, database met o.a. historische Nederlandse kranten en tijdschriften
- www.vanderheijdengroep.nl, De historie van het gebouw
- www.conam.info/historie/, Den Held, Rotterdam
- www.stadsarchief.rotterdam.nl, burgerlijke stand en bevolkingsregistratie
- E-mail uitwisseling tussen de auteur, Bill Mallon en anderen over Cor den Held in Londen

© Paul van Gool, 24 januari 2018

Aangepast 9 augustus 2023